

inbo

Marternieuws

van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek

marternieuws@inbo.be • www.inbo.be

INBO Marternieuws 14 –april 2014

- [INBO-boommarteronderzoek in Sinaai wordt afgebouwd, verdere opvolging met vrijwilligers](#)
- [Brabantse dassen](#)
- [Wasbeer gefilmd in Geraardsbergen](#)
- [Wasbeer maakt de Grote Oversteek als verstekeling maar overleeft het niet](#)
- [Wilde kat en boommarter in Voeren](#)
- [Amerikaanse nertsen in Moerbeke](#)
- [Weetje](#)

INBO-boommarteronderzoek in Sinaai wordt afgebouwd, verdere opvolging met vrijwilligers

Een interne herschikking van de onderzoeksprogramma's heeft ertoe geleid dat het onderzoek dat het INBO sinds 2010 voert naar de lokale populatie boommarters in Sinaai dient te worden stopgezet. De acties die we dit voorjaar hebben verricht stonden dan ook in het teken van het afronden van de onderzoeksactiviteiten. Om toch de vinger aan de pols te houden in dit bijzonder boommartergebied zal de lokale populatie verder opgevolgd worden op een lager pitje door vrijwilligers. We startten een nieuwe vangstcampagne om de zenders te verwijderen van de boommarterwijfjes die al geruime tijd rondlopen met een werkende zender. Zowel Eufrasie als Madeleine hebben ons immers bijzonder veel nuttige informatie verschaft, zij mogen met welverdiend pensioen. Germaine was er vorig jaar al eigenhandig in geslaagd haar halsbandzender te verwijderen.

Op 29 januari vingen we echter een adult (= meerjarig) mannetje – te oordelen naar het goed ontwikkeld buikklierveld en scrotum – in de Heirnisse. Sinds we gestart zijn met het zenderonderzoek in 2010 is dit de eerste keer dat we een adult mannetje konden vangen! De schikking van het leefgebied van een adult mannetje, ten opzichte van de drie aanwezige adulte vrouwtjes in dit kleine en versnipperde boscomplex is net één van de vragen die tot op heden nog niet kon worden beantwoord. In mei 2011 konden we tot tweemaal toe een rustende boommarter waarnemen op een roofvogelnest in het territorium van Eufrasie, waarschijnlijk was dit een adult mannetje. In de zomer 2013, in volle paartijd, hadden we éénmaal een reeks fotovalopnames van een adult mannetje in het leefgebied van Eufrasie (zie Marternieuws 11). Omdat we nog een boommarterzender (VHF) ter beschikking hadden die zonder te gebruiken toch maar zou slijten in de kast, besloten we om dit mannetje alsnog te zenderen, als sluitstuk van het telemetrisch

onderzoek. Het telemetrisch opvolgen kan in dit geval gebeuren door vrijwilligers. De zender heeft immers een (theoretische) levensduur van twee jaar, en gezien het hier naar alle waarschijnlijkheid om een gevestigd dier gaat, is er dus ruim de tijd om zijn leefgebied in kaart te brengen via een minder intensieve opvolging op vrijwilligersbasis. Dit mannetje kreeg de naam Firmin mee. Het keelvlekkenpatroon van Firmin lijkt zeer sterk op dat van het mannetje dat we in de zomer van 2013 konden fotograferen. Naar alle waarschijnlijkheid betreft het hier dus inderdaad het territoriale mannetje. Uit de voorlopige resultaten blijkt dat Firmin veel tijd spendeert in de Vette-meers, en af en toe de Moervaart overzwemt naar de Heirnisse. Zijn territorium overlapt dus alvast met dat van twee adulte vrouwtjes: Germaine en Eufrasie. Het is nog te vroeg om te zien of er ook overlap is met het leefgebied van Madeleine (het derde adulte vrouwtje in het gebied). Klassiek gebruiken territoriale boommarters in het winterhalfjaar een beduidend kleiner leefgebied dan in de zomer – wanneer het paartijd is. Mogelijk vergroot Firmin zijn actieradius nog aanzienlijk in de komende maanden.

Firmin krijgt halsbandzender om, 29 januari 2014 (foto INBO)

Op 6 februari slaagden we er in om Madeleine te vangen. Madeleine verkeerde in prima conditie. De zender van Madeleine werkte nog maar de antenne was afgebroken, het bereik was inderdaad reeds geruime tijd lichtjes verminderd. In theorie kon deze zender nog meegaan tot november. Haar VHF-zender werd verwijderd en vervangen door een (eerste generatie) GPS-logger voor boommarters, om nog éénmaal extra veel data op korte tijd te genereren, precies in het meest versnipperde territorium. Door de GPS-logger zo te programmeren dat veel plaatsbepalingen ('fixen') op korte tijd (om het kwartier) worden genomen, hopen we een beeld te krijgen van haar dagelijkse verplaatsingen binnen dit bijzondere leefgebied. De keerzijde van de medaille is dat de batterij daardoor na een drietal weken leeg is.

Met behulp van een basisstation, veldlaptop en een VHF-ontvanger kan je in principe draadloos de GPS-data uitlezen in het veld. Tijdens het uittesten van de zender bleek alles prima te werken, maar éénmaal om de hals van Madeleine is dit helaas niet meer gelukt. Het dier terugvangen is nu de boodschap: zowel om de opgeslagen data uit te lezen via koppeling van de zender met de computer, en om ook bij Madeleine definitief haar zender te verwijderen. Vanaf eind februari werden de vallen daarom tijdelijk opnieuw op scherp gezet, maar Madeleine liet zich geen tweede keer in zo'n korte periode vangen. Na enkele weken hebben we de vangstpogingen gestaakt: in deze periode van het jaar zijn boommarterwijfjes immers hoogdrachtig. Madeleine zal dus nog even moeten rondlopen met halsbandzender. Wanneer haar jongen groot genoeg zijn, zullen we een nieuwe poging ondernemen om haar halsbandzender te recupereren.

Madeleine wordt verdoofd, 6 februari 2014 (foto INBO)

Op 13 februari werd Eufrasie teruggevangen. Haar zender had kort voordien helemaal de geest gegeven, sedert 31 januari ontvingen we geen enkel signaal meer. Een scheur in de coating van de zender was de oorzaak van het technisch defect: wellicht was er vocht binnengedrongen. Eufrasie verkeerde ondanks haar intussen gezegende leeftijd nog altijd in prima conditie, en woog 1060 gram. Haar zender werd verwijderd en niet meer vervangen. [Het filmpje van de vrijlating van Eufrasie kan je op ons Vimeo-kanaal zien.](#)

Intussen bleven we uiteraard ook de exploten van Alain – de zoon van Madeleine die vorige lente geboren werd en in november een zender kreeg (zie Marternieuws 13) – opvolgen. Ondanks een uitstapje op 6 december bleef Alain de hele winter in zijn geboorteterritorium of net daarbuiten. Meestal bevonden de dagrustplaatsen van Alain en zijn moeder zich in een verschillend perceel, maar enkele keren is het voorgevallen dat we moeder en zoon in eenzelfde perceel terugvonden. De Stekense vaart werd regelmatig overgezwommen om een populierenbos met onderetage van fijnspaar te bereiken. De dagrustplaatsen bestonden de hele winter voornamelijk uit fijnsparren en weelderige klimopbomen. We troffen Alain ook regelmatig dagactief aan.

De houtduiven die 's winters in grote aantallen komen slapen in de fijnsparren zijn duidelijk ook voor onze boommarters een aantrekkelijke prooi, te oordelen aan de talrijke prooiresten. Door het grote aantal zieke duiven gedurende de afgelopen winter (vermoedelijk veroorzaakt door de parasiet *Trichomonas gallinea*) was dit mogelijk nog meer het geval.

Alain zal vanaf nu verder opgevolgd worden door lokale vrijwilliger Brecht De Meulenaer. We verwachten dat Alain, net zoals Valère in 2012, in de loop van deze lente zal disperseren. Over dispersie van boommarters is bijzonder weinig geweten. Het documenteren van het tijdstip van dispersie alleen al is om die reden bijzonder waardevol. Het volledige dispersieproces in kaart brengen tot en met de vestiging in een nieuw leefgebied zou schitterend zijn, maar is extreem moeilijk met VHF-zenders en het zoeken van een vermiste marter is vaak als zoeken naar een speld in een hooiberg.

Alain was niet het enige jong dat deze winter nog aanwezig was in het gebied. Dankzij de fotovalopnames weten we dat het resterend jong van Eufrasie (het andere werd in juli doodgereden) nog minstens tot 16 maart aanwezig was in het gebied. Ook het jong van Germaine was nog tot minstens 3 februari aanwezig. Ook in maart hebben we opnames van ongezenderde

boommarters in het territorium van Germaine en Firmin, maar we kunnen op deze foto's echter niet uitmaken of het om het jong van Germaine gaat.

Van het tweede jong van Madeleine hebben we sinds 28 oktober 2013 geen opnames meer. We vermoeden dat dit jong ofwel in het najaar al weggetrokken is, ofwel gestorven is. Helaas zijn vangstpogingen en het laten wennen aan de vallen (pre-baiten) moeilijk combineerbaar met het doen kegelen van de marters om zicht te krijgen op hun keelvlekkenpatroon. We hadden dan ook regelmatig marters in beeld in het gebied van Madeleine waarvan we de identiteit niet kunnen bepalen. De komende maanden kan maximaal ingezet worden op individuerkenning. Het onderzoek door vrijwilligers kan zich toespitsen op fotovalonderzoek om aldus hopelijk het aantal nesten en het aantal jongen in het gebied te kunnen blijven opvolgen.

Jong van Eufrasie, in maart nog altijd aanwezig in het geboorteterritorium (foto INBO)

Verder boommarteronderzoek aan het INBO zal kaderen in de EU-rapportage over de staat van instandhouding van de boommarter (een IHD-soort). Concreet betekent dit dat we – naast het systematisch evalueren en registreren van alle mogelijke bekend rakende waarnemingen – met inzet van fotovallen opnieuw ook actief op zoek zullen gaan naar boommarters in gebieden waarvan nog niet geweten is of de soort er voorkomt en er zich voortplant. De andere bossen van het Waasland (duidelijk gescheiden van het complex in Sinaai) staan alvast opnieuw op het programma. In 2008 en 2009 hebben we de meeste bossen in de regio al eens bemonsterd met fotovallen, toen zonder resultaat. De markt van de fotovallen is de laatste jaren evenwel sterk geëvolueerd en de huidige modellen zijn stukken beter dan 6 jaar geleden. We zijn dus hoopvol voor deze nieuwe poging. Bovendien weten we intussen dat er regelmatig boommarters disperseren uit het voortplantingsgebied in Sinaai. Dat boommarters in het Waasland zich actueel enkel en alleen in Sinaai zouden voortplanten is dan ook bijna ondenkbaar. De 'staat van instandhouding' van deze kleine populatie is hoedanook gekoppeld aan de mogelijke uitwisseling met soortgenoten uit naburige gebieden.

Brabantse dassen

De voorbije weken werden maar liefst vijf dassen ingezameld in Brabant. Vier ervan werden gevonden in Vlaams-Brabant, namelijk te Liedekerke, Halle, Bierbeek en Aarschot, en één in Waals-Brabant net over de gewestgrens te Grez-Doiceau. Hieronder vind je het relaas van de respectievelijke vondsten, de bevindingen van de autopsies en de interpretatie. Wat de globale interpretatie betreft, verwijzen we hier opnieuw naar wat we in Marternieuws 12 daarover al expliciet stelden onder 'Toekomstperspectief voor de das': *We zijn ervan overtuigd dat steeds meer bewaarheid wordt wat we reeds jarenlang vooropstellen: de herkolonisatie van de das in Vlaanderen hoeft zich geenszins te beperken tot de onmiddellijke periferie van het reeds bezette areaal – zoals doorgaans op basis van klassieke dassenliteratuur wordt verondersteld. Dispersie over lange afstanden is een gestaag en onstuitbaar proces, satellietgewijze vestiging, al dan niet tijdelijk, o.i. de logische verwachting.*

Liedekerke

In de vroege ochtend van 9 februari vonden Wilfried en Berte Van Laer een dode das in Liedekerke in de Pamelsestraat op de rand van de rijweg. De avond voordien lag het dier er nog niet. Het dier vertoonde meervoudige breuken, o.a. van beide onderkaken, verschillende ribben, schouder en heup, en ook een dubbele breuk in de ruggengraat. Er waren ook zware inwendige bloedingen in borst- en buikholte met o.m. een gescheurde milt en lever. Dergelijke vaststellingen zijn heel typisch bij verkeersslachtoffers. De das had vrij recente, diepe bijtewonden in de hals en een gescheurd oor. Deze verwondingen waren opgelopen in de orde van enkele dagen tot weken voordien, te beoordelen aan het beginnend wondweefsel. Op de stuit waren enkele lichte, relatief oude bijtewonden te zien. Dergelijke bijtewonden in de hals en op de stuit zijn typische sporen van sociale interacties tussen soortgenoten. Het was een wijfje dat geslachtsrijp was, met rijpende follikels aan de eierstokken, maar nog niet eerder drachtig was geweest. De das was nog maar goed en wel ingezameld of er verschenen berichten in de regionale media dat het om een drachtig dier ging, deze kwakkel werd echter rechtgezet. Op basis van de tandslijtage kan het dier als relatief 'jong' worden ingeschat, vermoedelijk net tweedejaars (februari is bij dassen de geboortemaand). De exacte leeftijd zal nog bepaald worden aan de hand van microscopisch onderzoek van tandcouples. Het dier woog 9,5 kg en verkeerde – te beoordelen aan de vetreserves – in goede conditie. In de maag zat een aanzienlijke hoeveelheid regenwormen.

Zoals zo vaak bij vondsten van dassen buiten hun areaal met bezette burchten dook ook nu weer het gerucht op van een das die van elders zou zijn meegebracht en op de vindplaats was gedumpt, al dan niet na een opzettelijke doding. Bij het traceren van die geruchten keert telkens hetzelfde fenomeen terug: het eindigt bij een getuigenis van iemand die het uit 'betrouwbare bron' heeft maar die echter absoluut anoniem wenst te blijven. Dergelijke verhalen worden met gemak telkens weer verder verkondigd, vaak gehuld in een gewichtige geheimzinnigheid, en als een verdienstelijke ontmaskering aangenomen ter 'verklaring' voor ogenschijnlijk bijzondere waarnemingen.

Ditmaal zou er sprake zijn van een das die kortstondig in een strop gezeten had en afgemaakt werd. Uiteraard wordt tijdens de autopsie standaard ook gezocht naar uiterlijke sporen die een opzettelijke doding (strop, afschot, vergif...) verraden. We hebben echter geen overtuigende aanwijzingen gevonden in die richting. Uiteraard zijn er grenzen aan het onderzoekbare, en valt doelbewuste misleiding in sommige gevallen niet geheel uit te sluiten. We betreuren dat we ook nu weer vastlopen op een (voor ons) heel vaag maar hardnekkig verhaal van een anonieme bron via een tussenpersoon – terwijl alle omstandigheden en vaststellingen heel plausibel op een verkeersslachtoffer duiden. Als we even aannemen dat het verhaal toch zou kloppen, vragen we ons nadrukkelijk af wat het motief dan wel zou zijn van deze actie. Indien men een beschermd dier doodt (een illegaal en strafbaar feit), kan men er logischerwijs maar beter voor zorgen dat het niet wordt gevonden. Het dier 'camoufleren' als verkeersslachtoffer is dan nodeloos riskant. Indien men net de bedoeling heeft te provoceren, zijn er betere locaties te bedenken dan een verkeersweg om

het kadaver ten toon te spreiden, terwijl bovendien de doelgerichte doding net overduidelijk zou moeten kunnen vastgesteld worden. Rest nog 'gewoonweg' een opzettelijke misleiding bij wijze van misplaatste grap? Het valt zoals gezegd in sommige gevallen niet uit te sluiten, maar het lijkt ons op zich veel onwaarschijnlijker dan het kunnen aantreffen van een rondzwervende das op die locatie.

Halle

Op 3 februari werd bij toeval een dode das gevonden in een sleedoorstruweel in Halle. Uit de autopsie bleek onmiddellijk dat deze das niet op eigen kracht het sleedoorstruweel kon hebben bereikt. De schedel was verbrijzeld en onder meer ook de ruggengraat gebroken. Bij het openen van de buikholte werd meteen een hagelkorrel aangetroffen. De autopsie werd vervolgens beperkt tot het strikt noodzakelijke teneinde in opdracht van de Natuurinspectie een röntgenfoto te laten nemen aan de faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Gent. Op de röntgenfoto zijn tientallen hagelkorrels te zien. De volgorde van de trauma's konden we door de gevorderde ontbinding niet meer vaststellen, maar de meest logische verklaring bestaat er in dat het dier na het schot werd afgemaakt met enkele harde slagen.

De beperkte autopsie die we konden uitvoeren vóór de röntgenopname liet ons toe nog een aantal interessante vaststellingen te doen. Zo had deze wijfjesdas geen recente bijtewonden. In één onbeschadigde uterushoorn vonden we een embryo. We hebben hier dus te maken met een drachtige wijfjesdas in een rustige sociale context. Helemaal het tegenovergestelde van het typische profiel van een disperser: een jong wijfje dat niet drachtig is, of dieren met duidelijke sporen van zware sociale conflicten (bijtewonden). Een spontane zwerver kunnen we in dit geval dus uitsluiten. Mocht het dier uit de directe omgeving afkomstig zijn, dan zou er zich binnen een straal van een tweetal kilometer van de vindplaats een bezette dassenburcht moeten bevinden. Dit is echter bij ons weten (en van lokale natuurkenners) niet het geval, zodat we kunnen concluderen dat dit dier hoogstwaarschijnlijk van elders afkomstig is en bij toeval op een verborgen plek werd ontdekt.

Grez-Doiceau

Op 24 februari vond boswachter Chris Vandenbempt een dode das op de Naamsesteenweg, nauwelijks een drietal kilometer ten zuiden van het Meerdaalwoud en ook niet zo ver verwijderd van de burcht waar in 2011 en 2013 jongen werden geboren (zie o.m. Marternieuws 12). Het betrof een jong mannetje van 13,4 kg, vermoedelijk net tweedejaars (op basis van tandslijtage), in prima conditie en met weinig of geen bijtletsels. De schedel was verbrijzeld – een duidelijk verkeersslachtoffer. In de maag vonden we regenwormen en maïs, dit laatste vermoedelijk afkomstig van wildvoederplaatsen gezien het moment van het jaar.

Boutersem

Op 10 maart vond Jo Franckx een dode das op grondgebied van de gemeente Boutersem, vlakbij de burcht waar lokale Natuurpunters vorig jaar met behulp van een cameraval een das konden filmen.

Het was een jong wijfje van 8,5 kg (heel wellicht tweedejaars) in prima conditie, nog niet eerder drachtig geweest, maar wel met duidelijk rijpende follikels in de eierstokken. Logischerwijs zou dit dier in de komende weken of maanden bevrucht zijn geworden, voor zover een mannetje in de buurt aanwezig. Bij dassen kunnen paringen immers over het volledige jaar plaatsvinden, waarna de bevruchte eicellen zich ontwikkelen tot blastocysten, die dan in kiemrust gaan tot het late najaar – zodat de geboortes finaal toch alle gesynchroniseerd plaatsvinden in februari. Lichte bijtewonden op de stuit duiden bij deze das in elk geval op recent contact met een soortgenoot. De maag was leeg, het colon (laatste stuk van de darm) was helemaal gevuld met zo goed als uitsluitend maïsresten.

Het dier vertoonde geen schotwondes of breuken, maar wel een algehele inwendige bloeding zowel in de buik- als de borstholte. Er waren ook geen aanwijzingen voor opvallende trauma's zoals bv. een hondenbeet. Door de faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Gent wordt verder nog toxicologisch onderzoek uitgevoerd op vraag van de Natuurinspectie.

Deze doodvondst, gekoppeld aan sporen van opzettelijke verstoring aan de nabijgelegen burcht, werd inmiddels door Natuurpunt op 20 maart in de pers gebracht. Daarbij werd de vrees geuit dat de das 'opnieuw uitgeroeid' zou zijn in het gebied. Gezien het onderzoek vanwege de Natuurinspectie nog lopende is, gaan we hier niet verder op door.

Inmiddels werd in de directe omgeving wel opnieuw de aanwezigheid van (minstens één) das vastgesteld via een cameraval door plaatselijke Natuurpunters geplaatst aan een burchtingang. Ook raakten in de context van dit gebeuren een paar oudere gegevens bekend die duiden op een reeds behoorlijk langere hervestiging (met voortplanting) van de soort in deze regio. Zo vernam natuurinspecteur Tom Brichau het getuigenis van een plaatselijke landbouwer die een vijftal jaar geleden uitgespoelde verdrongen jonge dassen gevonden had in een greppel stroomafwaarts van een burcht, na een zeer zwaar onweer waarbij een massale hoeveelheid water van de akkers in de burcht gelopen was.

Aarschot

Op 12 maart vond Jan Asselman een dode das, in gevorderde staat van ontbinding, in zijn tuin te Aarschot, nabij de westelijke ringweg rond Aarschot. Het betrof opnieuw een jong wijfje (tweede of derdejaars), nog niet eerder drachtig geweest en nog zonder rijpende follikels. In de hals noch op de stuit waren sporen van bijtonden te vinden, vermoedelijk een solitair disperserend dier. Deze das had een gebroken dijbeen met aanwijzingen van een zware klap op het achterlichaam, met ook een begin van buikvliesontsteking, en een algehele inwendige bloeding wellicht als gevolg van het trauma. Dit trauma was van dien aard dat het dier zeker nog op eigen kracht een eind ver kan zijn weggekropen – heel wellicht na een aanrijding – en dan kort nadien gestorven is onder de struiken. De maag en de darmen waren leeg.

Wasbeer gefilmd in Geraardsbergen

Conservator Willem Boonen stelde een cameraval op in het natuurreserveat Kortelake langs de Dender in Geraardsbergen. Op 19 januari wandelt een wasbeer voor de lens. Voorlopig is dit uitheems dier nog een zeldzame verschijning in Vlaanderen, maar voor hoelang nog? Uiteraard kunnen we hier niet uitmaken of het om een recent ontsnapt (verwilderd) huisdier of wild exemplaar gaat. [Het filmpje kan je op ons Vimeo-kanaal bekijken.](#)

Wasbeer maakt de Grote Oversteek als verstekeling maar overleeft het niet

Begin dit jaar kregen we een bijzondere melding binnen van Marternetwerk-medewerker Mark Staut: een dode wasbeerhond zou gevonden zijn bij het uitladen van containers uit een vrachtschip dat rechtstreeks van de VS kwam. Uiteindelijk bleek het om een wasbeer te gaan. De wasbeer bevond zich in een container met daarin verpakkingen met chemicaliën. Deze containers werden verzegeld in de haven van Houston, en ingeladen op een vrachtschip dat na een reis van zes weken in de Antwerpse haven (Zwijndrecht) werd ontladen. Tijdens het transport is de wasbeer gestorven aan ontbering. De wasbeer is dus in Houston de container binnengedrongen, vermoedelijk zag hij er een ideale dagrustplaats in... Zo zie je maar hoe een exoot door mensen

ongewild over verre afstand kan verplaatst worden: in andere omstandigheden kan zo'n verstekeling een dergelijke reis mogelijk overleven.

Wilde kat en boomarter in Voeren

In Marternieuws 10 maakten we reeds melding van het onderzoek naar het voorkomen van boommarters, wilde kat en lynx dat in de grensregio Nederlands Limburg-Voeren-Wallonië-Duitsland door René Janssen werd uitgevoerd in opdracht van de Nederlandse organisatie Ark Natuurontwikkeling, in samenspraak ook met het INBO. Dit onderzoek ging in 2010 van start en werd nu afgerond, in totaal werden zo'n 500 locaties bemonsterd.

In de bossen van Voeren werden in 2012-2013 meerdere boommarters op beeld vastgelegd in het boscomplex Bovenste bos-Teuvenenberg-Bois de Beusdal en in het Vrouwenbos. We mogen er dus van uitgaan dat de Voerense bossen een vaste populatie boommarters herbergen. Lynx werd niet waargenomen maar wilde kat wel. De opname van wilde kat is al uitvoerig aan bod gekomen in de media. [Het rapport zelf is te downloaden via deze link.](#)

Wilde kat in Voeren, 31 maart 2013, Interreg IV A-project Habitat Euregio

Boommarter in Voeren, 16 maart 2013, Interreg IV A-project Habitat Euregio

Amerikaanse nertsen in Moerbeke (Oost-Vlaanderen)

Tijdens controles van nesten van grauwe ganzen in de Grote Kreek te Moerbeke troffen INBO-collega's Tim Adriaens, Frank Huysentruyt en Axel Neukermans op 25 maart een nest aan met daarnaast de gepredeerde resten van een van beide ouderdieren. Wat verder lagen de resten van een andere grauwe gans en een kuifeend vlakbij een hol, alsook een grote latrine. Op het ganse eiland lagen ook veel opengebroken zwanenmossels en in mindere mate schildersmossel, duidelijk met bijtsporen. Vlakbij dit nest, in een boven het water overhangende wilg, zat, tot verbazing van de waarnemers, een Amerikaanse nerts naar hen te kijken. Omdat Amerikaanse nertsen als potentieel invasieve exoten gelden, werd op 31 maart twee inloopkooien geplaatst, met daarop telkens een camera die foto's via e-mail doorstuurt. Daags nadien bleek één nerts in de val te zitten, terwijl een tweede aan de buitenzijde bleef rondlopen, kennelijk zonder zich veel van de menselijke aanwezigheid aan te trekken. Beide dieren werden gedood.

De autopsie wees uit dat het om een wijfje (in de val) en een mannetje (rond de val) ging, beide in prima conditie. Het feit dat het hoogtepunt van de paartijd bij Amerikaanse nertsen precies begin april valt, biedt heel wellicht ook de verklaring waarom het mannetje hardnekkig rond de kooi aanwezig bleef. Indien hier niet werd ingegrepen, was de kans dan ook zeer reëel dat binnen enkele weken jongen in het wild zouden geboren zijn. Het wijfje vertoonde ook reeds effectief bijtsporen in de nek van paringen, kort voordien.

Deze situatie is enigszins analoog met een voorgaand gebeuren in precies dezelfde regio, toen we op aangeven van een buurtbewoner een nerts wegvingen uit een kippenhok (8 april 2010). Dit dier bleek toen drachtig van vier jongen. Beide locaties bevinden zich op nauwelijks een paar kilometer van een nertsenkwekerij. Het feit dat de dieren in beide situaties kennelijk zo 'tam' waren ten opzichte van de mens, laat veronderstellen dat het alsnog om eerste-generatie ontsnapte dieren gaat.

Amerikaanse nerts gevangen aan de Grote Kreek te Moerbeke, 1 april 2014 (foto INBO)

Zwanenmossel (Anodonta cygnea) met bijtsporen aan de Grote Kreek te Moerbeke, 1 april 2014 (foto INBO)

Weetje

In het provinciaal domein 'Het Leen' te Eeklo – reeds jarenlang een vaste stockeerplaats van het Marternetwerk – loopt nu een fototentoonstelling over hermelijnen, van de hand van natuurfotograaf Ludo Goossens. 'Een koninklijk rovershol', nog tot eind juni, een aanrader!

[Meer info](#)

Auteurs: Jan Gouwy, Koen Van Den Berge, Filip Berlengee en Dirk Vanssevenant
Contact: marternieuws@inbo.be

© Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, 2014
Verantwoordelijke uitgever: Jurgen Tack, Kliniekstraat 25, 1070 Brussel

---